

[CONSTANTIJN HUYGENS] (DEN HAAG)
AAN ELISABETH VAN DEN BERGH [BERGEN-OP-ZOOM]
2 MEI 1670
6757

Samenvatting: Huygens belooft Elisabeth van den Bergh in de komende zomer te bezoeken, wanneer zij in de buurt van Zuilichem verblijft. Hij zal dan zijn luit meebrangen.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, p. 327: afschrift (apograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 6757, p. 263: onvolledig (<C'est icy une ... l'estime de V.A.>).

Plaatsen: Den Haag; Hedel; Zuilichem.

Glossarium: luth (luit).

Transcriptie

Copie.

¹À Madame la Princesse de Hohenzollern, Marquise de Berghe etc.

À La Haye, ce 2e May 1670.

Madame,

C'est icy une sorte d'amende honorable que je prétens faire des sots entretiens, dont j'ay osé vous importuner ces jours passez. J'espère que deux sages résolus en feront la raison. Le premier, qui estoit Italien, a obtenu ce beau nom en France. L'autre, qui est François, me semble l'avoir mérité en Angleterre. L'un et l'autre font profession de ceste morale, et mesme de ceste théologie non chagriné, que j'ay esté si aysé de veoir dans l'estime de Vostre Altesse.

J'ay à vous advertir, Madame, touchant le dernier, que c'est sans superchérie que je me suis avisé de vous en recommander la lecture. Il est aussi recevable à Rome qu'à Genève, et Vostre Altesse trouvera qu'elle en peut faire autant de cas à Berghe qu'aux Indes, où nous disions que toutes sortes de ²religions Chrestiennes se traicteroyent de bonnes sœurs.

Je veux bien m'en rapporter à ce sage personnage dont Vostre Altesse m'a tant loué le mérite, et que je pourray bien avoir occasion d'apprendre à connoistre, Madame, si cest' esté il retourne à vous tenir compagnie à Heel, qui est si peu loin de Zuylichem que, m'y trouvant, j'aurois honte de manquer d'aller rendre mes respects à la Reine de Berghe, et peut-estre que ce mesme bon personnage ne se scandalizeroit pas d'y veoir arriver un luth en carosse, avec moy.

Je prie Dieu de bénir Vostre Altesse de toute la santé qu'il faut pour s'y divertir encor longues années, et l'assure que durant le peu de celles qui me restent je ne cesseray de vous tesmoigner par mes très-humbles services à combien d'honneur je me repute d'estre creu,

Madame,

[etc.]

1. Naam geadresseerde autograaf.

2. <religions> autografe verbetering.

Vertaling

Aan mevrouw de prinses van Hohenzollern, markiezin van Bergen-op-Zoom, enz.

Den Haag, 2 mei 1670.

Mevrouw,

Dit is een soort openlijke schuldbekentenis die ik wil afleggen voor de dwaze gesprekken waarmee ik u de afgelopen dagen heb lastiggevalen. Ik hoop dat twee vastbesloten wijzen de reden ervan zullen geven. De ³ene, van Italiaanse afkomst, heeft deze mooie naam in Frankrijk verkregen. De ⁴andere, een Fransman, heeft naar het mij schijnt die naam in Engeland verdiend. De ene en de andere belijden openlijk deze moraal, en zelfs deze niet droefgeestige theologie, die ik naar mijn genoegen door u in hoge achting gehouden zag.

Ik moet u waarschuwen, mevrouw, aangaande de laatste, dat het zonder bedrog is dat ik mij heb verstout u de lezing ervan aan te bevelen. Deze is even aanvaardbaar in Rome als in Genève, en u zult ontdekken dat u er evenveel waarde aan kan hechten in Bergen[-op-Zoom] als in Indië, waar, zoals wij zeiden, allerlei soorten van Christelijke godsdiensten zusterlijk naast elkaar zouden bestaan.

Ik wil gaarne vertrouwen op deze wijze ⁵persoon wiens verdienste u mij zozeer aangeprezen hebt, en [ik zeg u] dat ik best gelegenheid zal hebben hem te leren kennen, mevrouw, wanneer hij deze zomer terugkeert om u gezelschap te houden in Hedel, dat zo dicht bij Zuilichem ligt dat ik mij wanneer ik daar ben zou schamen als ik zou nalaten een bezoek te brengen aan de koningin van Bergen-op-Zoom. En wellicht zal dezelfde goede persoon zich niet ergeren wanneer hij er een door mij vergezeld luit in een koets ziet arriveren.

Ik bid God u met alle gezondheid te zegenen die nodig is om er nog lange jaren te genieten, en verzeker u dat gedurende de weinige [jaren] die mij resten ik niet zal nalaten u door mijn nederige diensten te tonen hoe groot ik de eer acht mij te weten,

mevrouw,

[enz.]

3. Wie? Italiaanse theologische schrijver die in Frankrijk beroemd is geworden?

4. Wie? Franse theologische schrijver die in Engeland beroemd is geworden?

5. Wie? Haar echtgenoot?
